# BÀI GIẢNG: CÔNG THỨC: VIẾT BÀI VĂN KỂ LẠI MỘT TRUYỆN TRUYỀN THUYẾT HOẶC TRUYỆN CỔ TÍCH

## MÔN: NGỮ VĂN

GIÁO VIÊN: TRẦN HƯƠNG GIANG

**MỤC TIÊU**

✓ *Nắm được các công thức khi viết bài.*

## I. CÁC CÔNG THỨC CHUNG KỂ LẠI TRUYỆN THEO NGÔI THỨ 3

### 1 Hướng dẫn viết mở bài

**a. Mở bài trực tiếp**

- Giới thiệu luôn truyện sẽ kể và cảm nhận của cá nhân.

- Công thức:

Trong kho tàng văn học dân gian Việt Nam, truyện cổ tích/truyền thuyết A là câu chuyện mà em yêu thích nhất. Sau khi gấp sách lại, nghĩ đến kết thúc truyện, từng chi tiết, hình ảnh vẫn cứ vang vọng mãi trong tâm trí em.

**b. Mở bài gián tiếp**

- Dẫn dắt để giới thiệu tên truyện sẽ kể

- Công thức:

+ Dẫn dắt từ đặc trưng của truyện cổ tích/truyền thuyết:

- Từ bao đời nay, ông cha ta thông qua các truyền thuyết dân gian vừa hấp dẫn vừa huyền bí đã gửi gắm đến thế hệ sau những truyền thống, đạo lí cao đẹp của dân tộc. Mỗi truyền thuyết được kể lại, ta lại thêm một lần xúc động bởi lời nhắc nhở vô cùng thân tình mà sâu sắc. Trong số đó, không thể không nhắc đến truyền thuyết A - câu chuyện về.....

+ Dẫn dắt từ đặc trưng của truyện cổ tích/truyền thuyết:

- Tuổi thơ mỗi người có lẽ không chỉ được ấp ôm bởi lời ru của bà, vòng tay của mẹ mà còn được đắm trong các câu chuyện cổ tích - thế giới cái thiện luôn chiến thắng cái ác. Truyện cổ tích không chỉ nuôi dưỡng tâm hồn trẻ thơ mà còn gửi gắm những bài học, thông điệp sâu sắc về tình yêu thương, lòng tự trọng, tinh thần yêu nước,... Trong số đó, em ấn tượng nhất với truyện A kể về ....

+ Dẫn dắt từ nội dung truyện sẽ kể:

Tinh thần yêu nước là sợi chỉ đỏ xuyên suốt trong nền văn học Việt Nam. Ngay từ thuở xa xưa, ông cha ta có ý thức về tinh thần yêu nước, ý thức về sức mạnh cộng đồng và điều đó đã được thể hiện vô cùng rõ

nét trong truyền thuyết "Thánh Gióng". Thông qua câu chuyện về người anh hùng làng Gióng, thế hệ sau đã tự rút ra cho mình bài học sâu sắc, tiếp bước cha anh.

## 2 Hướng dẫn viết thân bài

a. Giới thiệu bối cảnh và nhân vật chính

- Công thức giới thiệu bối cảnh:

+ Câu chuyện diễn ra đã khá lâu, vào khoảng....

+ Ngày xửa ngày xưa, ở một vùng quê nọ

+ Quay ngược về quá khứ, vào đời....

+ Người ta truyền lại rằng, vào khoảng....

- Công thức giới thiệu nhân vật chính:

+ A là một người có xuất thân....

+ Tính tình.....

+ Điều đặc biệt về A là....

⟶ Quay ngược về quá khứ, vào đời Hùng Vương thứ sáu, ở làng Gióng, có cậu bé vô cùng kì lạ. Ngay từ đầu, sự ra đời của cậu đã là một điều kì diệu. Cha mẹ cậu vốn là những người nông dân ăn ở hiền lành và có tiếng là phúc đức. Hai ông bà ao ước có một đứa con. Một hôm bà ra đồng thấy một vết chân to, liền đặt bàn chân mình lên ướm thử để xem thua kém bao nhiêu. Không ngờ về nhà bà thụ thai, mười hai tháng sau sinh một cậu bé mặt mũi khôi ngô. Nhưng kì lạ hơn, đứa trẻ cho đến khi lên ba vẫn không biết nói, biết cười, cũng chẳng biết đi, cứ đặt đâu thì nằm đấy.

b. Kể lần lượt các sự kiện chính

- Lưu ý sử dụng các từ ngữ nối: Hơn nữa, Mặc dù, Bên cạnh đó, Không chỉ dừng lại ở đó, Cuối cùng,...

- Các từ ngữ thể hiện đánh giá của người kể: Kì lạ thay, Bất ngờ là, Không ai ngờ rằng, Đúng như dự đoán, Trái ngược với lẽ thường,...

- Thêm các câu văn miêu tả nhân vật, quang cảnh cho phù hợp.

**Test nhanh**

**Câu 1:** Lựa chọn cách diễn đạt phù hợp

Cách 1: Kì lạ thay, Lý Thông lại sai người lấp cửa hang không cho Thạch Sanh có con đường sống.

**Cách 2:** Thạch Sanh không thể ngờ rằng sau khi kéo được công chúa lên, Lí Thông đã sai người lấp cửa hang, chặn đường lên của Thạch Sanh nhằm để chàng ở trong bóng tối mãi mãi.

**Câu 2:** Lựa chọn từ ngữ phù hợp để điền vào chỗ trống

Sau khi người anh ngỏ ý, người em liền đổi với anh. Vợ chồng người anh ngày ngày ngồi trông cây khế, đợi con chim quý đến với mình. Một buổi sáng, vào lúc khế chín ngọt nhất, con chim quý xuất hiện. Hai người hớt hải chạy ra và rồi tru tréo lên: "Cả nhà tôi trông vào cây khế, bây giờ chim ăn ráo ăn tiệt thì tôi cậy vào đâu". ....., chim liền đáp: "Ăn một quả, trả cục vàng, may túi ba gang, mang đi mà đựng!"

**A.** Y như dự đoán
**C.** Kì lạ
**B.** Thật may
**D.** Thật bất ngờ

**Câu 3:** Trong truyện cổ tích/truyền thuyết, khi kể lại có được lược bỏ các yếu tố kì ảo hay không?

**A.** Có

**B.** Không

### 3 Hướng dẫn viết kết bài

- Lưu ý:

+ Có sự kết nối với phần mở bài

+ Viết từ 2 câu văn trở lên

+ Phải rút ra được bài học phù hợp

- Công thức:

+ Càng đọc những câu chuyện dân gian nói chung, truyện A nói riêng, em càng thêm trân quý những giá trị nhân văn mà ông cha ta đã khéo léo truyền dạy qua từng lời kể. Truyền thuyết/Truyện cổ tích A là lời nhắc nhở con người bài học về..... – những bài học giản dị nhưng vô cùng sâu sắc, vẫn còn nguyên giá trị cho đến tận ngày nay. Đó cũng chính là lý do vì sao câu chuyện ấy vẫn mãi sống trong tâm hồn mỗi chúng ta, như một phần không thể thiếu của truyền thống và văn hóa dân tộc Việt Nam.

+ Truyện cổ tích/Truyền thuyết A không chỉ hấp dẫn bởi những chi tiết kì ảo, những sự kiện bất ngờ mà còn sâu sắc gửi gắm những bài học cuộc sống có giá trị suốt bao thế hệ. Đó là bài học về ..... Dù thời gian có trôi qua nhưng những câu chuyện kể dân gian vẫn luôn sống mãi, truyền từ đời này qua đời khác vừa là hồn cốt dân tộc vừa là cái nôi văn hóa không thể thiếu chắp cánh cho tuổi thơ mỗi người.

## II. CÁC CÔNG THỨC CHUNG KỂ LẠI TRUYỆN THEO NGÔI THỨ NHẤT

### 1 Hướng dẫn viết mở bài

**a. Mở bài trực tiếp**

- Giới thiệu luôn bản thân và truyện sẽ kể và cảm nhận của cá nhân.

- Công thức:

Xin chào mọi người, tôi chính là..... Sau đây, tôi xin kể lại cho mọi người nghe về cuộc đời tôi/câu chuyện về ..... mà tôi đã được tận mắt chứng kiến. Đây là một câu chuyện không chỉ kỳ lạ, hấp dẫn mà còn chất chứa biết bao bài học sâu sắc.

**b. Mở bài gián tiếp**

- Dẫn dắt để giới thiệu tôi, truyện sẽ kể

- Công thức:

+ Dẫn dắt từ chi tiết trong truyện: Các bạn có tin rằng một cậu bé ba tuổi bỗng chốc hóa thành tráng sĩ mình cao hơn trượng, oai phong lẫm liệt? Đó chính là ta - Thánh Gióng, người đã nhổ tre mà đánh giặc. Câu

chuyện ta sắp kể không chỉ đơn thuần là chuyện đời ta mà còn là lời nhắc nhở đến thế hệ sau bài học sâu sắc về tình yêu nước và trách nhiệm với dân tộc.

+ Dẫn dắt từ sự hồi tưởng: Đứng lặng ngắm giang sơn tươi đẹp trải dài trước mắt, lòng ta chợt bồi hồi nhớ về những tháng ngày xưa cũ – khi ta vẫn còn là một chàng nông dân chân chất, sống bình dị bên gốc đa đầu làng. Ngày ấy, niềm vui đến thật đơn sơ: có người anh em kết nghĩa để cùng chia sẻ buồn vui. Nhưng cũng từ đó, cuộc đời ta rẽ sang một hướng khác – đầy bất ngờ và thử thách. Từng bước, từng bước một, ta học cách hiểu lòng người, thấu lòng mình. Ta chính là Thạch Sanh – chàng trai từng sống trong túp lều tranh, nay đã trở thành vua của một đất nước thái bình. Hôm nay, ta xin kể lại câu chuyện cuộc đời mình, không chỉ để sẻ chia, mà còn là lời nhắc nhở cho hậu thế về chân lý muôn đời

## 2 Hướng dẫn viết thân bài

a. Giới thiệu bối cảnh và nhân vật chính

- Lưu ý có sự dẫn dắt phù hợp

VD: Thánh Gióng ra đời kì lạ

⟶ Tôi tên là Gióng. Sau này, khi ngồi lại nói chuyện, cảm tạ ơn sinh thành của cha mẹ tôi mới biết rằng sự ra đời của tôi vốn là một câu chuyện vô cùng kì lạ. Ngày hôm đó, mẹ tôi đi ra đồng thấy một vết chân rất to liền đặt bàn chân mình lên ướm thử để xem thua kém bao nhiêu. Không ngờ về nhà bà thụ thai nhưng đến tận mười hai tháng sau mới sinh ra tôi. Bà kể rằng, khi tôi vừa ra đời, ai ai cũng đều thốt lên ngỡ ngàng vì khuôn mặt khôi ngô của tôi.

b. Kể lần lượt các sự kiện chính

- Lồng ghép với cảm xúc của bản thân (cảm xúc trong quá khứ, hiện tại)

+ Khi ấy, tôi nghĩ rằng/ Khi đó, tôi cảm thấy/ ...

+ Đến bây giờ khi nghĩ lại, tôi thấy...

+ Hồi đó, tôi không hề nghĩ rằng,...

⟶ Khi ấy, tôi nghĩ Lí Thông vì quý mến tôi nên mới ngỏ lời kết nghĩa anh em với tôi. Tôi vui lắm, hạnh phúc lắm vì sau biết bao năm tháng mới có người quan tâm đến mình.

- Lưu ý sắp xếp thứ tự các sự kiện hợp lí

VD: Khi kể ở ngôi thứ nhất, hóa thân vào nhân vật người em trong truyện "Cây khế":

+ Kể sự mất tích của người anh trước: Sau khi đổi nhà với anh, tôi không thấy bóng dáng anh ra chợ. Đến mấy ngày, khi ngó qua nhà anh, cũng không thấy anh đâu. Tôi lo lắng vô cùng.

+ Kể sự kiện anh ra đảo lấy vàng: Nghe ngóng từ mọi người và chị dâu tôi mới biết hóa ra anh đã mất tích nơi đáy biển sâu. Con chim quý đã bay về và báo tin cho chị dâu tôi rằng.....

## 3 Kết bài

- Công thức: Câu chuyện về ta - .... - không chỉ là một truyền thuyết mà là lời nhắc nhở đời đời rằng:..... Ta mong rằng, mọi người sẽ ngày càng trở nên tốt đẹp hơn, sống ý nghĩa và trọn vẹn với cuộc đời.

- Công thức: Câu chuyện đời tôi đến đây khép lại, những khó khăn, thử thách đã qua đi, tôi vẫn vững vàng và ngày càng trưởng thành hơn. Tôi mong rằng câu chuyện này sẽ trở thành một bài học, một ngọn đèn soi đường cho tất cả mọi người với lời nhắc rằng:.....